

Okrugli sto *Social Stability in Serbia Challenged? Pandemics, Economic losses, Inequality and Policy Responses – INEQ RS Covid-19, 2. Jun 2022. u*

12h

Na okruglom stolu održanom 2. juna 2022, predstavljeni su glavni rezultati istraživanja o efektima Covid-19 pandemije na tržište rada u Srbiji, kao i grupama stanovništva koje su bile najviše pogođene u toku krize.

Program Okruglog stola:

12:00 - 12:10 Uvodno obraćanje direktora Instituta ekonomskih nauka, dr Jovana Zubovića

12:10 - 12:30 Prezentacija: Efekti Covid-19 pandemije na tržište rada i ranjive grupe u Srbiji - dr Marko Vladislavljević, rukovodilac projekta

12:30 - 12:50 Prezentacija: Odgovor kreatora politika na efekte COVID-19 na tržište rada - Globalna iskustva i preporuke za Srbiju - dr Mihajlo Đukić, viši istraživač na projektu

12:50 - 13:10 Diskusija

Okrugli sto je otvorio direktor Instituta ekonomskih nauka iz Beograda, dr Jovan Zubović.

Dr Marko Vladislavljević, rukovodilac projekta, je kroz prezentaciju **Efekti Covid-19 pandemije na tržište rada i ranjive grupe u Srbiji** prikazao neke od osnovnih nalaza projekta. Dr Vladislavljević je istakao da su ugroženi na tržištu rada zapravo neformalno ili privremeno zaposleni, samozaposleni, neesencijalni sektor (turizam, ugostiteljstvo...), koji su i pre krize imali nižu zaposlenost. Prema podacima prikupljenim u okviru projekta, istaknuto je se da su najviše pogođeni niskoobrazovani, mladi i region jugoistočne Srbije. Ove grupe su pre pandemije imale značajno niže stope zaposlenosti, a jaz se dodatno produbio u toku 2020. godine. Dr Vladislavljević je takođe istakao da su mere podrške preduzećima koje su bile univerzalnog karaktera imale pozitivan uticaj na privredu, ali i da je iznos pomoći i dužina davanja pomoći trebala da bude različita u različitim sektorima, jer se svaki sektor drugačije suočavao sa rizicima u toku pandemije. Takođe, ove mere su imale značajnu ulogu u očuvanju formalnog zaposlenja radnika. S druge strane, on ističe da je stabilnost prihoda radnika koji nemaju stalno zaposlenje mogla da bude očuvana u većoj meri uz pomoć dodatnih mera novčane podrške u toku pandemije. Dr Vladislavljević je istakao da je jedan od mehanizama mogla da bude i finansijska pomoć nezaposlenim licima koja su prijavljena na evidenciju Nacionalne službe za zapošljavanje.

Takođe, naglasio je da su neka radnička prava ugrožena u toku pandemije i da treba dodatno razmišljati o mehanizmima kako da radnici budu bolje zaštićeni ako se nešto slično u budućnosti ponovo dogodi.

Potom, dr Mihajlo Đukić, viši istraživač na projektu je prezentovao na temu **Odgovor kreatora politika na efekte COVID-19 na tržište rada – globalna iskustva i preporuke za Srbiju**. Dr Đukić je istakao da su posledice pandemije koje su uticale na funkcionisanje tržišta rada smanjenje zaposlenosti i časova rada, nemogućnost rada na daljinu kod poslova koji zahtevaju niži nivo kvalifikacija kao i ugroženost mladih zbog ranjivijih poslova. Takođe, istakao je i koja je uloga kreatora politika u toku trajanja pandemije, kao i post-pandemijskom periodu. Istakao je i koje su mere za očuvanje poslova u toku pandemije primenjivale neke evropske zemlje, poput Holandije, Irske, Danske i Slovenije. Takođe, bilo je reči i o nekim od mera za jačanje zapošljivosti u toku pandemije, kao i aktivne mere zapošljavanja nakon pandemije.

DISKUSIJA:

Pitanje: Ivana Poljak, Institut društvenih nauka – kakav je bio položaj majki i samohranih majki s obzirom da su češće ostajale kod kuće sa decom za vreme pandemije?

Odgovor: Marko Vladislavljević - rezultati istraživanja pokazuju da žene nisu imale veće smanjenje zaposlenosti kao i da nisu imale promene u časovima rada. U istraživanju je veći fokus stavljen na tržište rada a ne na rad od kuće, koji je definitivno bio veći u toku pandemije. Žene su svakako bile pod većim pritiskom za vreme pandemije u smislu preuzimanja odgovornosti za povećanu količinu posla kod kuće – deca, prostor i slično.

Pitanje: Marko Miljković Institut ekonomskih nauka – mere koje su države donosile su zavisile od kvaliteta podataka koje je država posedovala. Kakvo je realno stanje kod nas, tj. sa kakvim podacima su donosioci odluka kod nas raspolagali i da li su podaci koji su im bili na raspolaganju bili presudan faktor u formulaciji mera koje su donošene za vreme trajanja pandemije?

Odgovor: Marko Vladislavljević – Posmatrajući mere koje su donošene i podatke koje je država posedovala, možemo pomenuti program podrške preduzećima koji se sastojao u tome da preduzeća podnesu izveštaje o zaposlenosti Ministarstvu finansija koje su inače u obavezi da popunjavaju svakog meseca. Država ima dovoljno dobro razrađen informacioni sistem i ako je mogla da iskontroliše da li je zaposlenost smanjena na ispod 10%, što je bio uslov za

dobijanje ove pomoći, mogla je i da oceni da li su preduzeća imala pad profita ili prometa. Sa druge strane, kod nas ne postoji jedinstvena karakteristika posla svih ljudi koji rade u Srbiji kao što postoji u Italiji npr. da za svako zanimanje postoji definisano da li ono može da se obavlja online ili ne, tačnije, da li postoji blizak kontakt sa mušterijama, a koja je mogla biti od pomoći prilikom formulisanja neke od mera za očuvanje privrede.

Pitanje: Tanja Jakobi, Centar za istraživanje javnih politika – Položaj Roma u periodu pandemije

Odgovor: Marko Vladislavljević - podaci Ankete o radnoj snazi a ni podaci u ovom istraživanju nisu obuhvatili pitanje vezano za Rome, zbog njegove osetljivosti. To u velikoj meri otežava praćenje situacije u ovoj grupi stanovnika. Ono što može da se istakne jeste da Romi jako često rade u neformalnoj ekonomiji, i znamo da su grupa koja se nalazi u ranjivim poslovima, pa se iz te perspektive može reći da kada bi postojali podaci, videlo bi se da su Romi značajno pogođeni pandemijom.

Komentar: Desanka Mihajlović Kovač, Nacionalna služba za zapošljavanje – o podacima kojima raspolaže Nacionalna služba za zapošljavanje, o položaju Roma

Komentar: Isidora Beraha Institut ekonomskih nauka – o radnoj snazi i manjku radne snage, kao i potencijalnom zapošljavanju stranih državljana koji će morati da se osposobljavaju za određene poslove; da li privreda može da funkcioniše ako evidentno više nema dovoljno kvalifikovane radne snage za određene poslove

Pitanje: Marija Antonijević Institut ekonomskih nauka – gde su pojedinci najviše tražili dodatni posao, kada se govori o prelasku na obavljanje poslova koje pre pandemije nisu obavljali.

Odgovor: Marko Vladislavljević - detaljnim informacijama tog tipa nismo raspolagali, ali prevashodno u sektoru informacionih tehnologija, građevinarstvu i trgovini.

Kao završnica okruglog stola, predstavljeni su još neki rezultati projekta za koje je planirano da se realizuju do kraja njegovog trajanja, odnosno do sredine jula 2022.